

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Teri - Fizikaviy va mexanik sinovlar - Suvning kirib borish bosimini aniqlash

Rasmiy nashr

NATIONAL STANDARD OF UZBEKISTAN

Leather — Physical and mechanical tests — Determination of water penetration pressure

Official edition

**Ushbu standartni O'zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutloq
huquqi O'zbekiston standartlar institutiga tegishli**

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Teri - Fizikaviy va mexanik sinovlar - Suvning kirib borish bosimini aniqlash

Rasmiy nashr

(ISO 17230:2006, IDT)

O'ZBEKISTON STANDARTLAR INSTITUTI

Toshkent

SO‘Z BOSHI

1. O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan ISHLAB CHIQILDI VA TASDIQLASHGA TAQDIM ETILDI.

2. O‘zbekiston standartlar institutining 2024 yil 15-iyuldagi 37/XSt-sonli buyrug‘i bilan TASDIQLANDI.

3. Ushbu standart ISO 17230:2006 “Leather — Physical and mechanical tests — Determination of water penetration pressure” standartiga aynan o‘xshash

4. DASTLABKI JORIY ETILISHI

Ushbu standartni va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida joriy etish haqidagi axborot O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi tomonidan nashr etiladigan ko‘rsatkichda chop etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi tomonidan nashr etiladigan axborot ko‘rsatkichida chop etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston hududida rasmiy chop etish mutloq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

Muqaddima

ISO (Xalqaro standartlashtirish tashkiloti) - milliy standartlar organlarining (ISO a'zolari) butun dunyo federatsiyasi. Xalqaro standartlarni tayyorlash bo'yicha ishlar odatda ISO texnik qo'mitalari orqali amalga oshiriladi. Texnik qo'mita tashkil etilgan mavzudan manfaatdor bo'lgan har bir a'zo organ ushbu qo'mitada vakillik qilish huquqiga ega. Ishda ISO bilan hamkorlikda xalqaro tashkilotlar, davlat va nodavlat tashkilotlar ham ishtirok etmoqda. ISO xalqaro elektrotexnika komissiyasi (IEC) bilan elektrotexnika standartlashtirishning barcha masalalarida yaqindan hamkorlik qiladi.

Xalqaro standartlar ISO/IEC direktivalarining 2-qismida keltirilgan qoidalarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Texnik qo'mitalarning asosiy vazifasi xalqaro standartlarni tayyorlashdir. Texnik qo'mitalar tomonidan qabul qilingan Xalqaro standartlar loyihalari ovoz berish uchun a'zo organlarga yuboriladi. Xalqaro standart sifatida e'lon qilish ovoz beruvchi a'zo organlarning kamida 75% tomonidan ma'qullanishi kerak.

Ushbu hujjatning ayrim elementlari patent huquqlarining predmeti bo'lishi mumkinligiga e'tibor qaratiladi. ISO patent huquqlarining birortasini yoki barchasini aniqlash uchun javobgar emas.

ISO 17230 Xalqaro charm texnologlari va kimyogarlari ittifoqining fizik sinov komissiyasi (IUP komissiyasi, IULTCS) tomonidan Evropa standartlashtirish qo'mitasi (CEN) CEN/TC 289, kotibiyati joylashgan charm texnik qo'mitasi UNI bilan hamkorlikda tayyorlangan. U EN 14289 nomi bilan nashr etilgan. IUP 45 ga asoslanadi, J. Soc, Leather Tech, Chem., 86 (7), p, 345, 2002 yilda chop etilgan va IULTCS usuli 2003 yil may oyida rasmiy e'lon qilingan.

IULTCS dastlab 1897 yilda tashkil etilgan bo'lib, charm fan va texnologiyasini yanada rivojlantirish uchun professional charm jamiyatlarining butun dunyo bo'ylab tashkilotidir. IULTCSda teri namunalarini olish va sinovdan o'tkazish uchun xalqaro usullarni o'rnatish uchun mas'ul bo'lgan uchta komissiya mavjud. ISO IULTCSni terini sinash usullarini ishlab chiqish bo'yicha xalqaro standartlar organi sifatida tan oladi.

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

**TERI - FIZIKAVIY VA MEXANIK SINOVLAR - SUVNING KIRIB BORISH
BOSIMINI ANIQLASH**

**КОЖА — ФИЗИКО-МЕХАНИЧЕСКИЕ ИСПЫТАНИЯ — ОПРЕДЕЛЕНИЕ
ДАВЛЕНИЯ ПРОНИКНОВЕНИЯ ВОДЫ**

**LEATHER — PHYSICAL AND MECHANICAL TESTS — DETERMINATION OF
WATER PENETRATION PRESSURE**

Amalga kiritish sanasi 15.09.2024 y.

1 Qo‘llash doirasi

Ushbu xalqaro standart terining suvga kirish bosimini aniqlash usulini tavsiflaydi.

2 Standartlarga havolalar

Quyidagi havola qilingan hujjatlar ushbu hujjatni qo‘llash uchun ajralmas hisoblanadi. Sana ko‘rsatilgan havolalar uchun faqat keltirilgan nashr amal qiladi. Sana ko‘rsatilmagan havolalar uchun havola qilingan hujjatning so‘nggi nashri (shu jumladan har qanday tuzatishlar) qo‘llaniladi.

ISO 2418 Teri - Kimyoviy, fizik-mexanik va chidamlilik sinovlari - Namuna olish joyi

ISO 2419 Teri - Fizikaviy va mexanik sinovlar - Namuna tayyorlash va tozalash

ISO 3696 Analitik laboratoriyada foydalanish uchun suv - Texnik xususiyatlar va sinov usullari

3 Prinsip

Teri namunasi suv idishiga teri yuzasi suv bilan tegib turgan holda mahkamlanadi. Suv bosimi belgilangan tezlikda ko‘tariladi va suv tomchilarini teri orqali o‘tkazish uchun zarur bo‘lgan bosim o‘lchanadi.

4 Jihozlar

4.1 Stakan, qisqa korroziy bo‘lmagan metall dumaloq silindr shaklida, ichki diametri 40,0 mm \pm 0,2 mm, uchi eng yuqorida.

4.2 Halqali qisqich, ichki diametri 40,0 mm \pm 0,2 mm, 65 kPa bosim qo‘llanilganda, charm sinov qismini chashka (4.1) bo‘ylab sirpanishsiz mahkamlash imkoniyatiga ega.

4.3 Qattiq simli doka, 25 mm ga sakkizta teshikli, dumaloq shaklda va aylana bo‘ylab aylana qisqich (4.2) bilan ushlab turiladi yoki joyiga payvandlanadi.

4.4 Kosadagi suv bosimining 3 kPa/min \pm 0,3 kPa/min dan maksimal 65 kPa bosimgacha bir xil ko‘tarilishiga olib keladigan bosimni oshirish vositalari.

4.5 Distillangan yoki deionizatsiyalangan suv, ISO 3696 3-sinf talablariga javob beradi.

4.6 Ichki yuzasi to‘g‘ri burchakli dumaloq silindr bo‘lgan press pichog‘i, chashka (4.1) va halqa qisqich (4.2) o‘rtasida mahkamlanishi mumkin bo‘lgan dumaloq sinov qismini kesishga qodir va ISO 2419 ga mos keladi.

Izoh Sinov terisi yoki terisining maydonini saqlab qolish uchun butun teri yoki teri sinov apparatiga joylashtirilishi mumkin va press pichog‘i ixtiyoriy bo‘ladi.

5 Namuna olish va namuna tayyorlash

5.1 ISO 2418 ga muvofiq namuna. Yuzaga press pichog‘ini (4.6) qo‘llash orqali uchta sinov qismini kesib oling.

Izoh Agar bitta partiyada ikkitadan ortiq teri yoki terini sinovdan o'tkazish talabi mavjud bo'lsa, umumiy yig'indisi kamida uchta sinov bo'lagi bo'lishi sharti bilan har bir teri yoki teridan faqat bitta namuna olinishi kerak.

5.2 Keyingi barcha amallarni $20\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2\text{ }^{\circ}\text{C}$ yoki $23\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2\text{ }^{\circ}\text{C}$ da bajaring. Sinov qismlarini konditsionerlash va namlikni nazorat qilishning hojati yo'q.

6 Jarayon

6.1 Stakanni (4.1) distillangan yoki deionizatsiyalangan suv (4.5) bilan nazorat qilinadigan haroratda (5.2) to'ldiring.

6.2 Terini suv bilan aloqa qilganda nam bo'ladigan yuzasi bilan stakan ustiga qo'ying. Teri ustiga qattiq doka qo'ying va joyiga mahkamlang.

Izoh Qattiq doka sinov paytida terining cho'zilishining oldini oladi.

6.3 Sinov tugaguniga qadar suvga bosimni bir xil tezlikda $3,0\text{ kPa/min} \pm 0,3\text{ kPa/min}$ oshirib, bosim o'tkazing.

6.4 Teri yuzasida teridan o'tib ketgan suv globulalari paydo bo'lishini kuzatib boring va uchta shunday globulalar paydo bo'lganda bosimga e'tibor bering. Bu suvning kirib borish bosimi.

Izoh 1; Uchinchi tomchining ko'rinishi birinchi emas, balki oxirgi nuqta sifatida qabul qilinadi, natijada qolgan qismiga qaraganda bir oz kattaroq o'lchamdagi bir nechta kapillyarlarning mavjudligi tegishli tarzda ta'sirlanmaydi.

Izoh 2. Agar terining suv o'tkazmasligi ushbu sinov orqali baholanishi uchun etarli bo'lmasa, buzilish diskret tomchilar emas, balki nam yamoqlar kabi bo'ladi. Bu natijalar kamroq ishonchli. Agar teri 2,5 kPa dan past bosimda ishlamay qolsa, unda bu past bosimlar namunalar o'rtasida farqlashda unchalik ahamiyatga ega emas.

6.5 Agar 65 kPa bosimga erishilganda uchinchisi tomchi paydo bo'lmasa, sinovni to'xtating.

7 Natijalarni ifodalash

7.1 Suvning kirib borish bosimini 0,1 kPa aniqlik bilan ifodalang. Agar teri 65 kPa bosimda ishlamay qolsa, suvning penetratsion bosimini "65 kPa dan ortiq" deb xabar qiling.

7.2 Agar teriga suv nam bo'laklar sifatida kirib ketganligi sababli ishlamay qolsa, buni sinov hisobotiga sharh sifatida kiriting.

Izoh Penetratsion bosim ba'zan "mmHg" yoki "cmHg" sifatida ifodalanadi. Agar natijalar ushbu birliklarda ifodalanishi kerak bo'lsa, u holda $1\text{ kPa} = 7,5\text{ mmHg} = 0,75\text{ smHg}$.

8 Sinov hisoboti

Sinov hisobotida har bir sinov bo'lagi uchun quyidagilar bo'lishi kerak:

a) ushbu xalqaro standartga havola, ya'ni ISO 17230:2006;

b) suvning kirish bosimi, kPa;

c) nosozlik usuli, agar bu nam yamoqlarning shakllanishi bilan bo'lsa;

d) sinov o'tkazilgan harorat (ya'ni $20\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2\text{ }^{\circ}\text{C}$ yoki $23\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2\text{ }^{\circ}\text{C}$);

e) ushbu xalqaro standartda ko'rsatilgan usuldan har qanday og'ishlar;

f) namunani identifikatsiya qilish uchun to'liq ma'lumot va namuna olishga nisbatan ISO 2418 dan har qanday og'ish.

A ilova

(axborot)

Uskunalar manbai

Savdoda mavjud bo'lgan mos mahsulotning bir misoli quyida keltirilgan.

"R & B gidrostatik uch boshli sinov qurilmasi"1) tomonidan ishlab chiqarilgan:

R & B asboblari, birlik 3a, Farnley Low Mills, Bangor Terrace, Lids LS12 5PS, Buyuk Britaniya.

